

glas

slovenske kulturne akcije

Leto VI. - 22 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 30.11.1959

PORAZ IN ZMAGA

Škofje, ki so stolovali na sedežu Ljubljanske škofije, niso bili samo ordinariji svoje škofije. Prestolnica Slovenije Ljubljana jim je dajala nekaj tistega, česar slovenski narod vidno ni imel: bili so knezi, bili so neke vrste vladarji, na katere se je ves narod obračal v urah velike stiske. Vsi veliki dogodki slovenske zgodovine nosijo v sebi dokaze o tem in na vseh je pečat izrednih osebnosti, ki so imele svoj prestol v katedrali sv. Nikolaja. Prva polovica našega stoletja, doba od leta 1900 do 1950, je zajela naš narod bolj usodno kot cela stoletja poprej. In vso to dobo sta oblikovala tudi dva škofa: Jeglič in Rožman. V tej razmeroma tako kratki dobi sta morala voditi slovenski narod skozi trpljenje dveh največjih katastrof svetovne zgodovine, skozi prvo in drugo svetovno vojno. Nadškof Jeglič ga je popeljal skozi dobo, ki je vodila v zmago, njegov naslednik dr. Gregorij Rožman je vodil dobo, ki je njemu in nam prinesla enega najstrašnejših porazov in pretresov. Močnejšim in večjim narodom na svetu kot pa je slovenski se taki udarci in preobrti poznajo desetletja in desetletja in pogosto trajajo celo stoletje, da se rane zacelijo in se narod otrese občutja katastrofe.

Poraz je bil strahoten in nas je prizadel v naših osnovah. Ne gre samo za tiste tisoče in tisoče, ki so padali med revolucijo in jih je v snrt poglala po zaključku vojne zmaga ideje, za katero smo se bojevali; na domovino je legla megla, ki duši vse, kar so tolikeri naši narodni, verski in kulturni vodniki gradili pred nami.

Ohranjalo se je in se ohranja samo tisto, kar je ponesel v begunstvo nam na čelu škof dr. Gregorij Rožman. Nam ne, njemu je bilo naloženo, da je moral v begunstvo po poteh največjega ponižanja in trpljenja. Kdo med nami bi mogel reči, da je zaradi poraza trpel toliko kot on! Ko smo se raztepli po vsem svetu, je sam moral živeti v okolju, kjer je bil sam, neizmerno sam... Toda nase ni gledal, zrl je samo na tiste, ki so morali z njim na pota begunstva. In tem je postal tisto, kar je bil v Ljubljani, kar je bil v srcu Slovenije. Postal je več kot so bili knezi, vladarji — postal je tisto, kar so bili preroki stare zaveze.

Res je, preroki so oznanjali pokoro, ljubezen in ustvarjali edinstvo med ljudstvom. Vodili so svoje narode skozi morja trpljenja in nesreč in vse to je bilo mogoče le zato, ker je na koncu poti, na koncu poraza stala *obljuba zmage*, *obljuba odrešenja*, zajeta v največjo povišanje trpljenja — *zmaga se je morala roditi iz smrti na Križu!*

Kolikšna pot od škofa Jegliča do škofa Rožmana! In kolikšna sreča, da nam je Bog naklonil škofa Rožmana, ki se je v urah največje nesreče v toliki meri posvetil samo nam in izmeril moči našega naroda za veličino trpljenja!

Vse to je znal trdno nositi na svojih ramenih in je bil do konca med nami glasnik vere, upanja, neuklonljivosti. Postavil se je v vrste tistih, ki so ohranjali emigraciji znanstvene, kulturne in prosvetne ustanove. Pri revijah in listih je bil najplodovitejši sodelavec in tukaj v Argentini imamo bogoslovje, najvišji slovenski znanstveni zavod, ki je bil ves njegov. Naša Slovenska kulturna akcija ga šteje med svoje mecene in bil je med prvimi, ki so pred petimi leti pozdravili naš nastop; vedno nas je bodril, spremljal s svojim blagoslovom.

Pred skoraj tremi leti smo ga pozdravili na posebnem večeru in takrat je v svojem pozdravu odklanjal misli, ki so ga hotele staviti med največje ljubljanske škofe. Budno je spremljal dogodke in sledil rast idej našega časa. Videl je, kako se je zmaga tistih, ki so v letu letu 1945 zmagali, začela spreminjati v poraz in kako je zmagovalca ideja, ki je bila v maju 1945 na našem ozemlju poražena.

Bil je preskromen, prepoln ljubezni, da bi dal tej misli kdaj poseben izraz. Iz trpljenja, ki ga je moral v toliki meri prestat, je

(Dalje na 4. strani)

Slovenska kulturna akcija je bila ustanovljena pred petimi leti, vendar je bila sezona kulturnih večerov, ki je za nami, že šesta. Vseh prireditelj: kulturnih večerov, gledaliških prireditev, koncertnih nastopov in javnih razstav je bilo toliko, da gotovo daleč presegajo številko 100.

Vendar bi vse to bilo le malo pomembno, če bi ne imeli občinstva, ki se je odzvalo našim vabilom in prav rado prihajalo. Mnogim so postalj večeri nujna potreba. Marsikdo bi bil hudo prizadet, če bi ne mogli več nadaljevati. S svojo vztrajnostjo so pokazali, kako so jim bile prireditve pri srcu.

Vztrajnost je reševala v začetnih mesecih; verjetno bolj kot kdaj koli poprej. Vztrajno so ostali na svojih mestih vsi, ki so vodili in pripravljali izvedbo večerov. Vendar tudi najtrdnejša vztrajnost ne more nazadnje vzdržati, če bi začelo primanjkovati najnujnejših materialnih sredstev.

Poleg tega je Slov. kult. akcija organizacija, ki ni namenjena samo Slovencev v Argentini. Izdaje založbe in publikacije nas vežejo po vsem svetu. Organizacija, omejena samo na Argentino, bi kmalu začela izgubljati polet in pogum. In založbo bomo skušali utrditi in okrepti ravno z **JUBILEJNO NAROČNINO** za peti letnik. Odzovite se in nakažite čimprej, ker dvakrat da, kdor hitro da.

PETI LETNIK ZALOŽBE

je že v tisku in sicer

MEDDOBJE, V - 1/2

— — —

ZGODOVINSKI ATLAS
SLOVENSKEGA OZEMLJA

Sestavil prof. Roman Pavlovčič

— — —

PLAČNIKI jubilejne naročnine za peti letnik bodo prejeli Zgodovinski atlas trdo vezan in numeriran. Tudi Izbor proze bo zanje vezan.

TARIFA REDUCIDA

Concesión 6228

Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624770

naši večeri

— Petnajsti zaključni večer letošnje sezone je bil v soboto dne 21. novembra ob 19. uri v dvorani Bullrich. Bil je v okviru filozofskega odseka in je predaval univ. prof. dr. Ign. Lenček o temi: Sv. Tomaž Akvinski in naša doba.

Vodstvo večera je imel v imenu filozofskega odseka prof. dr. V. Brumen. Pozdravil je številne navzoče, ki so napolnili dvorano, in zaprosil predavatelja, da poda snov, ki mora biti danes za nas tako zanimiva in potrebna.

Predavatelj dr. Ign. Lenček je podal najprej podobo časa, v kateri je veliki filozof živel, in orisal njen vpliv na oblikovanje duha krščanstva. Doba je naravnost terjala reform in z nastopom dominikanskega reda je zavel nov duh na univerzah. V ta čas stopa mladostna doba sv. Tomaža Akvinskega in zato je predavatelj podal kratek življenjepis in prve nastope na univerzi v Neaplju. Ob prehodu v akademsko dobo je podal sliko razmer na pariški univerzi in začel razvijati glavne temeljne resnice Tomaževega nauka.

Po odmoru se je razvila obširna debata, najboljši znak, kako je predavanje resnično podalo osnove za tisto, kar pomeni sv. Tomaž za našo dobo. Bilo je premalo časa, da bi se mogle vse misli dovolj pojasniti. Obilno odobravanje je skušalo podati obseg hvaležnosti, ki so jo poslušalci izražali predavatelju.

Ob koncu se je vodja večera zahvalil vsem sodelujočim. Letošnje sezone je konec in uspeh večerov priča o delu, ki so ga opravili vsi predavatelji in sodelujoči na vseh večerih. Vsem gre najlepša hvala, enako pa tudi obiskovalcem večerov, ki naj nam še prihodnjo sezono ostanejo zvesti.

kronika

— Iz Turina nam piše M. B.: "Rad bi se Vam zahvalil za zadnjo številko Meddobja (IV, 4). Ne morem si razložiti, toda še nobena številka revije me ni tako prevzela in zagrabila, kot ravno ta. Morda zato, ker jesensko zunanje razpoloženje ustvarja v človeku razmerja za globlje in jasnejše dojetje duhovnih vrednot morda zato, ker prinaša Kosovo in Vodebovo pesem ali ker je v kroniki zabeleženih 13 lanskih izvornih pesniških zbirk. Najbrže bo eno, drugo in tretje. Toda našel sem še nekaj drugega, kar je seglo globlje in odjeknilo v strašen bolesten odmev: Celovško pismo in Umor v zelenem mesecu. Dva vprašaja — pred in za našo bitnostjo. Tu v Evropi smo slišali glasove o prvih skritih poskusih proti našemu jeziku že pred letom dni in več, slišal sem jih na lastna ušesa pred letom in pol, ko sem še pohajal po ljubljanskih ulicah; danes ni vse to več skrita namera, je javno in jasno načrtan program režima. Ali bomo vzdržali? Ali bodo vzdržali doma in tam predvsem tisti, ki morajo borbo voditi: književniki in izobraženci? Ali bo vzdržal slovenski študent na gimnaziji in na univerzi, kjer je pritisk danes morda najsilnejši? In kakšen bo odpor ljudstva? Ali pa morda nimamo že prvih znakov popuščanja, maloverje in obupa, da se ne izplača zoperstavljanje?"

Večkrat nam je dano poslušati neposreden utrip domačega življenja in borbe, in slutnje, ki se porajajo, so zavratne in temne, upi pa vedno tanjši in prozornější. Želim si, strastno

obzori in obzorja

IZ REVIJ V DOMOVINI

Slovensko revijalno slovstvo je bilo pred l. 1945 že močno razvito. V začetku stoletja smo imeli samo dve glavni literarni in kulturni reviji. V letih med obema vojnama smo jih imeli že celo kopico in še so nastajale nove. Vodilni reviji Ljubljanski zvon in Dom in svet sta še ohranjali svoj ugled in vpliv, novi tokovi pa so že uvajali nove ideje in ljudi.

Po drugi svetovni vojni se je revijalno življenje po vsem svetu še bolj razmahnilo. V Parizu in Londonu so se kulturne revije začele odločati za specializacijo in dogajalo se je, da so posamezni zvezki bili posvečeni samo enemu vprašanju (v Parizu "Esprit", "La Table Ronde"; "Twentieth Century" v Londonu); pri nas je bilo takoj jasno, da je to nemogoče; taki načini urejevanja so se prenesli ali na Akademijo ("Razprave" posameznih razredov) ali pa na stroke ("Jezik in slovstvo", "Časopis za zgodovino", "Zbornik za umetnostno zgodovino" in podobne). Kulturna revija je ostala izraz umetnostnih in idejnih trend in spoznanj in to se bo pri Slovencih verjetno še dolgo dobo ohranilo v tej obliki. Če bi bil razvoj v smeri naprej, kakor se je kazal v času med obema vojnama, bi morala biti danes revijalna literatura v domovini mnogo bolj bogata. Že na zunaj se vidi, da publicistično delovanje v domovini peša; kulturni reviji sta samo dve in sicer "Naša sodobnost" v Ljubljani in "Nova obzorja" v Mariboru in če bo šel razvoj v isti smeri, kakor pri dnevnem tisku, ko namesto šestih dnevnikov pred vojno izhaja samo še eden, potem bi morali biti za usodo revij resno v skrbeh. Poleg obeh revij je po l. 1950 dolgo dobo smela izhajati še revija mladega rodu "Beseda", zelo svobodna in kritična; morala je prenehati zaradi pritiska partije; nekaj let je nato izhajala namesto nje "Revija 57", kjer so sodelovali isti mladi ljudje. Toda tudi ta ni mogla vzdržati. Kakor izgleda, so jo zadušili temeljito, ker se "ideolog" tega rodu Janko Kus s svojimi esejji že dolgo nikjer več ne pojavlja.

Toda revije niso toliko važne kot pa so ljudje, ki pri njih sodelujejo. Ali so v svojem ustvarjanju pričevalci tistega, kar bi moralo klti iz revij, pa če tudi so maloštevilni? Pri Naši sodobnosti je značilno, da jo urejuje širok uredniški zbor in so v njem skoraj vsi glavni pisatelji in pesniki, ki pri reviji sodelujejo. V imenu odbora urejuje revijo Drago Šega. "Nova obzorja" so glasilo mariborske založbe Obzorja.

V drugem polletju 1959 sodelujejo pri obeh revijah isti kot do sedaj. Novih imen ni. Sploh prepušča Naša sodobnost nastopanje novih talentov mariborski reviji Nova obzorja. Ljubljanske založbe raje počakajo, da prvenci izidejo v Mariboru pri založbi Obzorja in če jih kritika odobri, prodro mladi pisci v centralno ljubljansko revijo. Med ustaljene sodelavce NS spadajo v najnovejših zvezkih Juš Kozak, ki je objavil esej ob deseti obletnici smrti Otona Župančiča in v isti številki (št. 7-VII) so objavili tudi pesmi iz pesnikove zapuščine ter iz ostaline pismo Otona Župančiča Ivanu Cankarju. Pismo nosi datum 5. I. 1898. Glavni pesnik revije postaja vedno bolj Jože Udovič, med mlajšimi pa je odkritje Kari Goričanec z novelo Značaj, tisoč ton težak. Novela preseneča, ker bi mogla biti poskus povratka v študij dekadence sodobnosti, vendar s sredstvi pisanja, ki se približuje najbolj drznim poskusom pisanja na zapada. Verjetno v domovini še ni izšla črtica s toliko poudarjeno zazrtostjo v individualnost in to je tisto, kar v okolju, ki ga živi domovina, najbolj preseneča. Andrej Hieng, dolgo vodilni v prozi nove generacije, je napisal novelo Zavetje pred smrtjo. Ostal je zvest smeri, ki išče in tipa predvsem v globino človeške duše. Pri njem se ta tehnika spreminja že v maniro, pa očističuje se v mlajšem rodu, ki mu sledi in ga prerašča (Marian Rozanc, Smiljan Rozman).

Pred NS-stjo je izhajala revija Novi svet in obeh revij glavni sodelavec je Matej Bor. Če je njegovo sodelovanje neretirgano in ustaljeno, saj je član uredniškega zbora, pa je njegova pot polna skokov in prepletov. Pred leti je Drama igrala njegovo delo Kolesa teme in NS je prvo dejanje tudi objavila. Toda delo je moralo z desk in ostalih dejanj revija ni smela objaviti. Bor sam je odšel za nekaj časa v London in vrnil s ciklusom pesmi o Atomskem veliku in človeku. Pesniška

sila je narastla in sledili so novi prevodi Shakespeareovih del, ki so bili pravo odkritje o zmožnostih našega jezika, kako po-
našiti dela tega svetovnega klasika. Sledil je preobrat, na žalost
na slabše, ko je napisal dramo Zvezde so večne. Delo je brž
prišlo na oder in je ljubljanska drama z njim v juniju 1959
gostovala v Beogradu. NS je celotno delo objavila (št. 7, 8-9,
VII), Politika v Beogradu pa je objavila kritiko, ki je bila za
avtorja tako nevršna, da je moral nanjo odgovarjati v ljub-
ljanskih Naših razgledih. Sicer mi polemike ni bilo mogoče pre-
brati, vendar nosi delo samo v sebi podatke o tem, kaj bi mogel
biti stržen prepira. V drami nastopa Andrej Brinar, komponist,
ki na odru razvija usodo slovenskega umetnika med drugo sve-
tovno vojno in njegovo mesto med obema taboroma revolucije
na Slovenskem. Vkljub vsej propagandni plaži, ki ji je moral
dati avtor močan poudarek (ostro polemizira na pr. s Stražo
v viharju in riše nekatere njene like v luči, ki kar blešči v ka-
rikaturo in tudi zlaganost), se vendar dovolj jasno čuti, da je
umetnik Brinar na deskah zato, da govori ne samo za preteklost,
ampak tudi za sedanjost. In ta plaidoyer je drzen, dasi je še
nekoliko cankarjanski: umetnik mora biti svoboden in če je
umetnik svoboden, ustvarja resnico in nikdar ne vnore zaiti v
linije. Umetnik mora ostati individualist, sam sebi sodnik in
vodnik. Torej: vkljub propagandnemu loparjenju po sencah na-
sprotnikov, sledi vendarle zagovor lastne in svojih umetnostnih
tovišev teze o neizglednosti umetnikovega ustvarjanja v svo-
bodi. Če v Ljubljani tega niso opazili, potem je to pač opazil
kritik v Beogradu... Problem, ki se je že načel v Kolesih teme
(sodobna družba v prerezu), je tukaj zagrabljen z druge strani.

Na žalost v reviji NS o uprizoritvi še ni bilo kritike (in piše
jih Vladimir Kralj z močno poudarjenostjo skrbi za kvaliteto)
o ljubljanski uprizoritvi.

Neugodje, ki klije iz Borovega pisanja, se ponavlja pri
najvidnejših predstavnikih proze (poleg Andreja Hienga). Ma-
rijan Rožanc objavlja v NS (št. 8-9) odlomek iz romana Pe-
torica, v Novih obzorjih pa Smiljan Rozman novelo Park, go-
stilna, gozd. Navajam obe, ker nazorno kažeta, kako daleč se
novo slovensko pisanje odmika od vzhoda in kako je blizu teh-
niki in gredanju, kakor se uveljavlja na zahodu. (Od časa do
časa prodajajo po ulicah Buenos Airesa zvezke revije "Litera-
tura sovietska"; izvodi so zelo poceni, pogled na uglašenost pi-
sanja sovjetskih pisateljev odkrit in jasen, porazen. Kolikšna
razlika med obema svetoma!) Težko mora biti pisateljem v domo-
vini... Saj prihaja ta stiska skoraj v vsakem njihovem stavku
od izraza. Bol, zagrenjenost, rahel odjek luči, ki sije iz pri-
hodnosti... toda vera je še v krikih cinizma.

Nova obzorja (št. 7-8, XII) objavljajo na uvodnem mestu
novele Marijana Rožanca: Prijatelj. Novela je pisana mojstrsko
in slika Ljubljane kar zažari v kaleidoskopu podob in doživetij;
pisatelj piše v prvi osebi in je zato novele izpovedno še zani-
mivejša. Peza življenja se lušči v sunke protesta, mrzkosti in
razočaranja. Pred nami ni samo človek, ki doživlja sodobno Ljub-
ljano, ampak pričevalec tragedije, kakor zajema ves svet. Le
izpoved more rešiti človeka, samo iz lastne pogojenosti more
vzrasti prava obtožba sodobnosti in zatem iskrena slutnja o
resnici. Toda Rožanc se je umaknil temu dosledju. Ni sam: ob
njem je namreč senca tovariša-uradnika iz pisarne, ki da je bil
domobranec in živi, ker ga v hribih niso pobili in ga režim ni
—ali še ni— zadavil. Toda konflikt ni med avtorjem in domo-
branskim nevršnežem, ki mu ne da miru. V avtorju se preriva
Ljubljana; njegovo življenje se preriva med čermi — in je proti
koncu novele kar vidna bilanca pisateljeve iskrenosti; intelligen-
ten bralec si jo je mogel že izdelati — v podzavesti. Toda to
podzavest je pisatelj zatajil, noče je dati v razsodbo (bilo bi
res preabotno, da bi se pri njem z njo pečala še Ozna). Zato
je priklical na pomoč tretjega, domobrancia, in nad njim se zlije
tisto, kar je podilo pisatelja skozi vso novelo. Odgovor na koncu
je seveda popoln fiasko — sicer samo literaren, pa zabolil!
Umik s krinko tretjega se je spremenil v skok v laž!

Nova obzorja so tudi objavila Pesmi primitivnih ljudstev,
ki jih je prevedel Ivan Minatti in je uvod napisal Mitja Mejak.
Kolikšno odkritje lepote, resnice in življenja v ljudeh, ki jih
nismo poznali in so šele na pragu "sveta kulture"! Kdor ob njih
izmeri obseg razpona naše dobe, ne more biti pesimist.

si želim, slišati tiste besede upanja in vere
v poslanstvo in življenje svojega naroda, v svo-
jo besedo, v neizmalichen obraz svobode, v novo
pomlad, ki mi jih je govoril varšavski pri-
jatelj-kolega, prihajale so iz ust enega naših
študentov, ki jih vsako leto srečujem po Ev-
ropi. Potem bi bila vera v večno življenje slo-
venskega naroda nezlomljiva. Takih besed do
danes nisem zaznal in nisem jih niti slutil v
srčih tisočev, ki danes polnijo hrame sloven-
skih vseučiliških institucij. Kje nam je iskati
vrelcev za življenje? In narod se utruja...

Slov. kult. akcija je danes najtrdnjša stav-
ba slovenstva v zamejstvu in želimo ji samo,
da bi še v bodoče bila nositeljica slovenstva,
tako kot je bila do danes. Na Tržaškem, Go-
riškem in Koroškem raste počasi nov rod izo-
braženstva, ki upamo, da bo kmalu vredno
nasledil slavni starejši generaciji. Ta novi rod
bo najbrže v bližnji bodočnosti, ako se raz-
mere doma ne bodo v tem času spremenile,
prevzel prvenstveno težo odgovornosti za ves
slovenski narod. Da ne bo mogla današnja
kulturna in politična emigracija v svetu osta-
ti v svoji sedanjih pomladni razpoložnosti in
bujnosti preko dveh generacij, je vsem jasno.
Velika škoda, da ne cvete Slov. kult. akcija na
evropskih tleh. Ko bi tu pognala svoje prve
korenine in si ustvarjala svojo tradicijo, tako
kot to dela danes s takim zagonom v Argen-
tini, kako vse drugačen bi bil njen vpliv na la
na zamejske Slovence, ki bi pri njej izdatneje
črpali žive sokove za svojo hitrejšo kulturno
in narodnostno rast in uspevanje, ampak bi
bil tudi prodornejši posreden in neposreden
vpliv, ki bi ga brez dvoma imela na domovino
samo in ta bi bil odločilnejši.

Zadovoljni in srečni smo, da je Slov. kult.
akcija sploh zaživela. Pred petimi leti ni nikdo
o čem podobnem sanjal. Hvaležni smo ji za
vse duhovne sadove, ki nam jih je do danes
poklonila in še vnaprej trdno verujemo v nje-
no pozitivno poslanstvo za ohranitev sloven-
stva in slovenske kulture.

"MEDDOBJE" RAZPISUJE NAGRADE ZA ESEJ ALI RAZPRAVO

"Meddobje" razpisuje za vse, ki se poklicno
ali privatno zanimajo za kulturno-filozofska
vprašanja, tri nagrade in sicer z namenom,
da poživi slovensko ustvarjalno delo, pa tudi
zato, da si pridobi novih sotrudnikov. Izrecno
vabi k sodelovanju našo akademsko mladino
po vsem svetu.

1. — Nagrade so tri (vsaka po 1.000 argentin-
skih pesov).
2. — Prispevki morajo biti izvirni (esej ali
razprava) in morajo biti iz obče filozofskega
ali pa kulturno filozofskega območja. Prispev-
ki iz slovenskega območja so zašeleni, vendar
bo v vseh primerih kakovost edino merilo.
3. — Sodelovati mora vsak kjerkolj živeči
Slovenec.

4. — Rokopis je treba poslati do 30. sep-
tembra 1960 v dveh na stroj pisanih izvodih
na naslov: Ruda Jurčec (Meddobje) - Olazabal
2338/5, Buenos Aires, Argentina.

5. — Rokopis sme obsegati do 20 strani, pi-
sanih v dvojnem razmaku in mora biti oprem-
ljen s šifro. [Pravo ime ali psevdonom (ki pa
mora biti znan vsaj enemu članu žirije) je
treba poslati v rokopisu priloženi kuverti, ki
nosi isto oznako kakor rokopis. Odpro se samo
kuverte nagrajenih avtorjev.]

6. — Žirijo sestavljajo gg.: dr. Vinko Bru-
men, dr. Milan Komar, dr. Ignacij Lenček.

7. — Izbrani teksti bodo objavljeni v Med-
dobju. V primeru, da se vsi trije nagrajeni
teksti ne objavijo istočasno, vrstni red njih
objave nima nobene zveze z njih višjo ali nižjo
kvaliteto.

8. — Nagrade so izplačljive v Buenos Airesu.

doma in po svetu

— Znani japonski slikar Fujita slaven zlasti v letih po prvi svetovni vojni, je skupno z ženo prestopil v katoliško vero. Obred je bil v katedrali v Reimsu. Fujita je večino svojega življenja preživel v Franciji.

— Zveza pisateljev za mladino v Jugoslaviji je podelila prvo nagrado Francetu Bevku za njegovo delo Mlado pokolenje. Mladina sama pa je izglasovala, da je najboljšo mladinsko delo knjiga hrvaškega pisatelja Dinka Oblaka Modra okna. Pisatelj popisuje dogodke ob izbruhu druge svetovne vojne in sicer tako, kakor jih je takrat gledal kot otrok.

— V jesenskem terminu je vpisalo na ljubljansko univerzo 2600 novih slušateljev, čeravno znaša zmogljivost univerze le 2400 v prvih letnikih. Največji dotok je na medicino, arhitekturo in tekstilni oddelek.

— Nova pesniška zbirka Edvarda Kocbeka obsega 30 pesmi, vendar je Radio Trst A v oddaji "Pesniki in njih stvaritve" oddajal samo enajst pesmi. Komentar je napisal prof. Alojzij Rebula, pesmi pa sta brala Jože in Lojzka Peterlin, glasbeno spremljavo pa je skomponiral Marij Maver. Kocbek je zbirko ponudil v objavo Državni založbi v Ljubljani, pa je odklonila.

— Letošnjo Nobelovo knjižno nagrado je prejel italijanski pesnik Quasimodo, njegova najresnejša konkurenta pa sta bila francoski pesnik Saint John Perse in italijanski pisatelj Alberto Moravia. Podelitev letošnje nagrade je izzvala izredno malo zanimanja. Quasimodo je vsega izdal štiri pesniške zbirke.

— Študijska knjižnica v Novi Gorici je priredila razstavo "Sodobni evropski ekslibris". Zanimanje je vzbudil, ki si ga je v letu 1919 sam izdelal znani slovenski dantolog Alojzij Res.

(Dalje s 1. strani)

rastla velika misel narodne edinosti, ki naj nas ohranja, naše delo plemeniti in ob koncu povrne v tisto, kar mora biti slovenski narod, ki ga niti zmage, niti porazi ne morejo streti.

— — —
Prosim vse, da počastimo spomin škofa dr. Gregorija Rožmana s pobožno mislijo in molitvijo.

(Spominske besede, ki jih je spregovoril predsednik Slov. kult. akcije, Ruda Jurčec, na komemoraciji za pokojnim ljubljanskim škofom dr. Gregorijem Rožmanom, na kulturnem večeru v soboto dne 21. XI. 1959).

— Tržaška radijska postaja Radio Trst A, ki oddaja slovenski program, je sprejela med svoje oddaje nov prevod Dantejeve Božanske komedije "Vice", in sicer v prevodu Alojzija Gradnika. Oddaja bo vsako soboto popoldne in posebej komentirana.

— Nova ameriška filmska družba je začela snemati film o Kristusovem življenju. Film bo imel naslov "Sin božji". Pri filmu bo sodelovalo nad 50.000 ljudi, med njimi bo 150 poklicnih igralcev. Kristusa bo igral igralec, ki hoče ostati anonimen. Film so že začeli snemati in bo stal 30 milijonov dolarjev. Premiera filma bo na božični večer 1960 in sicer hkrati v New Yorku, Londonu, Parizu, Rimu, Madridu, Jeruzalemu in Hollywoodu.

— "Rop Sabink" bo naslov filma, ki bo izdelan v jugoslovansko-italijanski koprodukciji. Prikazal bo nenavadno zgodbo o Jugoslovancu, ki pobegne leta 1943 iz koncentracijskega taborišča v Italiji in o Italijanu, ki pobegne iz koncentracijskega taborišča v Jugoslaviji. Na meji se srečata in se skupno bojujeta proti tolpi nepridipravov, ki ropajo tiste, ki skrivaj lezejo čez mejo.

— Françoise Sagan je že podpisala pogodbo za filmanje svojega najnovejšega romana "Aimez-vous Brahms..." Za avtorske pravice bo prejela 15.000 dolarjev, vendar si je izgovorila pravico, da bo priredbo filma nadzirala, ker so režiserji dosedaj pri njenih romanah v filmu delo po svoje prikrojili in zmalčili.

— Ob pregledu romanov zadnjega časa navaja londonska kritika, da je najmočnejši predstavnik današnje srednje generacije Angus Wilson, ki se je uveljavil z zbirko sijajno pisanih novel in z romanom Srednja leta gospe Eliotove. Pripada skupini "jeznih mladeni-

čev" in je pred leti podpisal njihov manifest. Zanimivo, da so ga že "prenesli" v srednjo generacijo...

— Nemški knjižni trg je zelo živahen in so naklade zelo velike. Vendar je zanimivo, da se cene knjigam drže zelo visoko in je povprečna cena ene knjige 20 do 30 mark (400 do 600 pesov). Trenutno se najboljše prodaja Walterja Kiaulehna Berlin, usoda velikega mesta. Delo je neke vrste literarna reportaža in obsega 600 strani, cena 27.50 DM.

— Nemške založbe so izvedle nekako svetovno anketo o tem, ktere mladinske knjige imajo največ uspeha in se najbolj prodajajo. Dosedanji podatki navajajo na prvem mestu Selme Lagerloof Čudovito potovanje Nilsa Helger-sona po švedski, na drugem mestu je H. Sienkiewicza delo V pustinji in puščavi, na tretjem pa Rudyarda Kiplinga Knjiga o džungli. (Vsa tri dela so šla tudi v slovenskih prevodih).

— Vodilni angleški filozof Bertrand Russell je izdal delo My philosophical Development in podaja rezumen vsega svojega delovanja. V delu je tudi mnogo avtokritike.

— Posebna značilnost literature v angleških mesečnih literarnih revijah je vdor črnih pisateljev iz Afrike in pisateljev iz bivših angleških posestev v Aziji. Vsi pišejo odlično angleščino (saj je skoraj povsod angleščina edini občevelni jezik, zlasti velja to za administracijo), vendar so motivi in podobe, ki jih uporabljajo, pravo odkritje, dasi mnogi opisujejo London ali kraje svojih študij (Oxford, Cambridge). Elementarnost njihovih domovin prinaša nove sestavine v angleško literaturo. Revija Twentieth Century je posvetila posebno številko problemom Afrike, kakor jih razumevajo domačinski mladi pisatelji.

— Pasijonske igre v Oberammergau-u so vsakih deset let. Igralce volijo na posebnih volitvah, ki so po nedeljski službi božji. Kristusovo vlogo bo leta 1960 igral tisti igralec kot leta 1950. Med ostalimi vlogami se najbolj bore za vloge recitatorja, vodje zbora in za Kajfo. Ker bo drugo leto svetovni evharistični kongres v Münchenu, bo naval na te igre v bavarski vasi izredno velik. V New Yorku že vse leto prodajajo vstopnice v predprodaji. Seveda bo vstopnina ogromna, prav dolarska.

"GLAS" je štirinajstdnevnik. Izdaja ga Slovenska kulturna akcija, Alvarado 360, Ramos Mejia FCNDPS, Bs. Aires, Argentina. Ureja Ruda Jurčec. Tiska tiskarna "Federico Grote", Montes de Oca 320, Buenos Aires.